

Министерство на земеделието и храните

**Изменения на схемите за
обвързана подкрепа в
сектора на
плодовете и зеленчуците**

Икономически резултати в сектора на плодовете и обвързана подкрепа за 2015 г.

Култура	Брутна продукция лв./дка	Приход от дейността лв./дка	Разходи по дейността /пром. разходи/ по технологична карта лв./дка	Нетен доход, лв./дка (БП - разходи по дейността)	Дял на обвързаната подкрепата от променливите разходи – техн. карта, %	Участие на обвързаната подкрепа в нетния доход, %
ягоди	2437.9	2200.0	883.43	1554.5	21.94	12.467
малини	2545.7	2307.8	689.68	1856.0	28.10	10.442
ябълки	1436.7	1198.8	647	789.7	29.95	24.541
круши	1403.0	1165.1	787.62	615.4	24.61	31.494
кайсии и зарзали	883.9	646.0	600	283.9	32.30	68.263
праскови и нектарини	1041.9	804.0	818.62	223.3	23.67	86.797
сливи	979.1	741.2	602	377.1	<u>32.19</u>	51.393
череша	1092.9	855.0	774.98	317.9	25.01	60.959
вишни	824.4	586.5	650	174.4	29.82	111.124
орехи	981.9	744.0	280	701.9	<u>69.21</u>	27.611
десертно грозде	858.9	621.0	450	408.9	<u>43.07</u>	47.395

- Участието на обвързаната подкрепа в направените разходи по технологична карта е най-голямо при **орехите** – почти 70%, следвано от **десертното грозде** с 43,07%, **сливи** с 32,19 % и др.
- Най-големият брутен марж и съответно нетен доход се формира при **малини, ягоди, орехи, ябълки, круши**. Това определя делът на обвързаната подкрепа при тези култури спрямо нетния им доход като най-нисък.

Икономически резултати в сектора на зеленчуците /полско производство/ и обвързана подкрепа през 2015 г.

Култура	Брутна продукция, лв./дка	Приход от дейността, лв./дка	Разходи по дейността /пром. разходи/ по технологична карта лв./дка	Нетен доход, лв./дка	Дял обвързаната подкрепата от променливите разходи, %	Участие на обвързаната подкрепа в нетен доход, %
домати	2048.2	1771.308	1300	748.2	17.9	31.114
пипер	2004.9	1728	1500	504.9	15.5	46.108
корнишони	3939.7	3662.793	1287.92	2651.8	18.1	8.779
главесто зеле	1421.4	1144.5	674.39	747.0	<u>34.5</u>	31.164
кромид лук (зрял)	1371.9	1095	1037	334.9	22.4	69.513
патладжан	1458.9	1182	1106.38	352.5	21.0	66.039
моркови	1449.4	1172.5	656.31	793.1	35.5	29.354
грах (зелен)	665.4	388.5	181.49	483.9	128.3	48.108
зелен фасул	740.9	464	380	360.9	61.3	64.505
чесън (зрял)	1890.1	1613.15	1388	502.1	16.8	46.370
картофи	1820.9	1544	957	863.9	24.3	26.948
дини	1436.9	1160	1064	372.9	21.9	62.430
пъпеша	1551.9	1275	560	991.9	<u>41.6</u>	23.470
Тикви	776.9	500	230	546.9	101.2	42.567

- По отношение на дела на обвързаната подкрепа в разходите за производство категорично на първо място са **градинският зелен грах и тиквите**, при които стойността на разходите е по-ниска от размера на обвързаната подкрепа (съответно 128% и 101%).
- На трето място с над 50% дял на субсидиите от обвързаната подкрепа са разходите при **зеления фасул** – 61%, с висок дял са и **пъпешите** с 41%, **зелето** с 34% и **дините** с 30% като дял на подпомагането от разходите.
- Най-голямо участие на обвързаната подкрепа във формирания нетен доход има при **кромида** – 69%, **патладжана** – 66%, **дините** – 62%, и **тиквите** – 42 %.

Икономически резултати в сектора на зеленчуците /оранжерийно производство/ за 2015 г.

Култура	Брутна продукция лв./дка	Приход от дейността лв./дка	Разходи за дейността /пром. разходи/ по технологична карта, лв./дка	Нетен доход, лв./дка /БП – разходи по дейността/	Дял обвързаната подкрепата от променливите разходи техн. карта, %	Участие на обвързаната подкрепа в нетен доход, %
Домати без отопление	12563.7	11451	8000	4 563.7	13.30	23.83
<u>Домати с отопление</u>	24014.7	22 902	29000	-4 985.3	3.66	-21.42
Пипер - без отопление	10 749.76	9 637.06	6 500	3 137	16.41	34.01
<u>Краставици с отопление</u>	36 812.7	35 700	28 872	7 940.7	3.69	13.43
Краставици без отопление	15 392.7	14280	7500	7 892.7	14.22	13.52

- С най-големи технологични разходи са **краставиците** и **доматите**, отглеждани в отопляеми оранжерии, като само разходите за отопление съставят около 60%. По-дългият вегетационен период при домати води до формиране на по-големи разходи, което от своя страна определя производството на оранжерийни домати с използване на отопление като рисково при ниска цена на производител.
- Съвсем логично при тази технология и при двете култури делът на обвързаната подкрепа в разходите да е най-нисък.

Минимални добиви на плодове за 2015 г. и предложение за промяна в нивото на минималния добив при схемата за обвързана подкрепа

2015 г.		2016 г.	2017 г.
Вид	Нормативно определен минимален добив кг/дка	Среден теоретичен добив по технологична карта	Минимален добив кг/дка = среден добив по техн. карта x 0,5
Ябълки	434	2567	1283
Ягоди	442	996	498
Круши	269	1 520	760
Кайсии и зарзали	185	994	497
Праскови и нектарини	251	1 500	750
Сливи	302	1560	780
Череши	227	940	470
Вишни	179	840	420
Орехи	45	400	200
Малини	329	660	330
Десертното грозде	264	900	450

Минимални добиви на зеленчуци за 2015 г. и предложение за промяна в нивото на минималния добив при схемата за обвързана подкрепа

2015 г.		2016 г.	
Вид	Нормативно определен минимален добив кг/дка	Среден теоретичен добив по технологична карта кг/дка	Минимален добив кг/дка = среден добив по техн. карта x 0,5
Домати	1 521	3 800	1 900
Пипер	1 138	2 680	1 340
Краставици	1 000	4 150	2 075
Корнишони	958	3 800	1 900
Главесто зеле	1 746	2 500	1 746
Кромид лук (зрял)	766	2 500	1 245
Патладжан	1 898	3 542	1 898
Моркови	1 096	2 486	1 243
Грах (зелен)	202	820	410
Зелен фасул	412	1 492	746
Чесън (зрял)	351	700	351
Картофи	1 015	3 980	1 990
Дини	1 382	4 974	2 487
Пъпеши	839	1 690	845
Тикви	471	1 990	995

**Минимални добиви на зеленчуци оранжерийно производство за 2015 г.
и предложение за промяна в нивото на минималния добив
при схемата за обвързана подкрепа**

2015		От 2017г.	
Вид	Нормативно определен добив кг/дка	Минимален добив кг/дка	Среден теоретичен добив по технологична карта кг/дка
Домати (отопляеми оранжерии)	16 200	7200	22 400
Домати (неотопляеми оранжерии)	7 200		
Пипер (отопляеми оранжерии)	7 200	4 500	8 500
Пипер - неотопляеми оранжерии	4 500		
Краставици (отопляеми оранжерии)	19 800	8 100	32 000
Краставици (неотопляеми оранжерии)	8 100		

- Нормативно определените минимални добиви, като критерий за допустимост на плащането по схемите, са в пъти по-ниски от средните добиви, определени по технологични карти.
- Така определените минимални добиви не отразяват реалното производство на плодове и зеленчуци и не са подходящ инструмент за постигане на целите на подкрепата, обвързана с производството .
- Нормативно определените минимални добиви не допринасят в достатъчна степен за излизане на производството „на светло“.

Размер на обвързаната подкрепа без промяна на размера на бюджета и броя при зеленчуците

Култура	2015 г.		2016 г.	
	ха	%	ха	%
Домати	2 196.78	13.02	2434.33	6.55
Пипер	2 404.34	14.25	2635.34	7.09
Краставици	58.7	0.35	81.29	0.22
Корнишони	145.66	0.86	247.9	0.67
Главесто зеле	835.69	4.95	1819.93	4.89
Кромид лук-зрял	883.26	5.24	1282.24	3.45
Патладжан	336.18	1.99	318.54	0.86
Моркови	264.86	1.57	404.24	1.09
<u>Градински грах-зелено</u>	1 059.97	6.28	2097.45	5.64
Градински фасул-зелено	264.1	1.57	701.63	1.89
Чесън-зрял	142.4	0.84	162.04	0.44
Картофи	3 948.13	23.41	5592.65	15.04
Дини	1 667.05	9.88	4751.2	12.78
<u>Тикви</u>	2 184.62	12.95	13204.4	35.51
Пъпеши	476.21	2.82	1448.48	3.9
Общо, ха	16 867.95	100	37 181.6	100
Бюджет, лв.	34 934 214		35 325 771	
Индикативна ставка, лв./ха	2 328		949.35	

Размер на обвързаната подкрепа при плодовете без промяна на размера на бюджета и броя на видовете в схемата

Вид	2015 г.		2016 г. без промяна на култури и бюджет	
	ха	%	ха	%
Ябълки	2578.36	10.94	3157.72	8.78
Круши	284.39	1.21	381.97	1.06
Кайсии и зарзали	1795.58	7.62	2317.79	6.45
Праскови и нектарини	2543.35	10.8	2734.78	7.61
Десертно грозде	895.29	4.51	1621.06	4.5
Сливи	3 725.73	15.81	5 775.64	16.06
Орехи	3 065.7	13.01	8 258.89	22.97
Череша	6037.5	25.63	8091.54	22.5
Вишни	881.39	3.73	1192.52	3.32
Ягоди	487.24	2.07	613.82	1.71
Малини	1264.1	5.37	1806.99	5.03
Общо,ха	23558.63	100	35952.72	100
Бюджет,лв.	39 164 447		39 164 447	
Индикативна ставка, лв./ха	1 938		1 089.3	

Размер на обвързаната подкрепа при оранжерийните зеленчуци без промяна на размера на бюджета

ВИД	2015 г.	2016 г. без промяна на бюджет
Култура	ха	ха
Домати	320.96	355.6
Пипер	58	67.76
Краставици	208.58	261.68
Общо, ха	587.54	685.04
Бюджет, лв.	5 182 950	5 182 950
Индикативна ставка, лв./ха	10 680.6	7 565.909

- Само за една година размерът на заявените за подпомагане площи със **зеленчуци полско производство** се е удвоил, а площите с **плодове** са се увеличили с 50 %.
- В резултат на това ставката за подпомагане на хектар и при трите схеми драстично намалява.
- При значителното увеличение на площите, особено при някои от културите, схемите вече не отговарят на едно от изискванията за получаване на обвързана с производството подкрепа – поддържане на настоящите равнища на производство.

Необходимост от промяна на схемите за обвързана подкрепа на плодове и зеленчуци

- Запазването на сегашните схеми за обвързана подкрепа на плодове и зеленчуци води до изкривяване на производството и на пазара, и ще доведе до неефективно използване на предоставения на страната ресурс.
- Спадащата ставка за плащане на хектар не осигурява достатъчна подкрепа на доходите на производителите.
- Някои от плодовете и зеленчуците, включени в схемите, вече не отговарят на изискванията на ЕС за подпомагане с обвързани директни плащания.
- Всички това налага промяна на досегашните схеми за обвързана подкрепа в сектора на плодовете и зеленчуците.

Изисквания на законодателството на ЕС

- В срок до 1 август 2016 г. България може да поиска от Европейската комисия преразглеждане на съществуващите схеми за обвързана подкрепа. Тази възможност обаче е свързана с редица ограничителни условия.
- Европейската комисия не приема въвеждането на две основни ставки по една схема за подпомагане, в този случай се обособява нова схема за подпомагане. Допустимо е въвеждането на преразпределителна ставка.
- В схемите не могат да се включват нови видове плодове и зеленчуци.
- Увеличаването на бюджета на някоя от схемите е свързано с намаляването на бюджета по друга схема. Това важи и при обособяване на нови схеми за подкрепа.

Критерии за промяна на схемите

- Справедливост на подпомагането, чрез осигуряване на сходен процент на подкрепата спрямо променливите разходите за производството на съответната култура – не повече от 25%.
- Отпадане от схемите на култури, които вече не отговарят на критериите на ЕС за обвързано с производството подпомагане.
- Въвеждане на преразпределително плащане за площите до 30 ха., което е допустимо съгласно регламента на ЕС. Така се отчитат икономии от мащаба, които реализират големите стопанства.
- Въвеждане на минимални добиви, които са обвързани с реалните средни добиви – 50% от тях. Минималните добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Промяна в схемата за зеленчуци – полско производство

- От схемата отпадат тиквите, зеленият фасул и зеленият грах поради много високия дял на подпомагането в разходите за производство и значителното увеличение на площите. Тези култури вече не отговарят на критериите на ЕС за обвързана подкрепа.
- Дините, пъпешите и главестото зеле се обособяват в отделна схема с по-ниско ниво на подкрепа, поради относително високия дял на подпомагането в разходите за производство и значителното увеличение на площите.
- Така се запазва ставката на ниво близко до 2015 г..
- Въвежда се **преразпределително плащане** за площите до 30 ха. в размер на 50% от общата ставка. Ще се прилагат забраните за изкуствено разделяне на стопанствата.
- Въвеждат се минимални добиви, които са 50% от средните добиви по технологични карти. Минималните добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Промяна на схемата за обвързаната подкрепа за зеленчуци полско производство

Култура	2015 г.		2016 г. без промяна		Основна група 2017 г.
	ха	%	ха	%	ха
Домати	2 196.78	13.02	2434.33	6.55	2434.33
Пипер	2 404.34	14.25	2635.34	7.09	2635.34
Краставици	58.7	0.35	81.29	0.22	81.29
Главесто зеле	835.69	4.95	1819.93	4.89	0
Корнишони	145.66	0.86	247.9	0.67	247.9
Кромид лук-зрял	883.26	5.24	1282.24	3.45	1 282.24
Патладжан	336.18	1.99	318.54	0.86	318.54
Моркови	264.86	1.57	404.24	1.09	404.24
Чесън-зрял	142.4	0.84	162.04	0.44	162.04
Картофи	3 948.13	23.41	5592.65	15.04	5 592.65
Дини	1 667.05	9.88	4751.2	12.78	0
пъпеша	476.21	2.82	1 448.48	3.9	0
тикви	2 184.62	12.95	13 204.4	35.51	0
Зелен фасул	264.1	1.57	701.63	1.89	0
Зелен грах	1 059.97	6.28	2 097.45	5.64	0
Общо, ха	16 867.95	100	37 181.6	100	13 158.57
Бюджет, лв.	34 934 214		35 325 771		28 158 374
Основна ставка, лв/ха	2 328		949.35		За 704 ха - 1 452,52
Преразпределителна ставка					726,26лв/ха
Ставка при размер на заявената площ до 30 ха, лв/ха					2 178,78

Нова схема за дини, пъпеши и главесто зеле

- Трите култури се обособяват в отделна схема, поради относително високия дял на подпомагането в разходите за производство и значителното увеличение на площите.
- Подпомагането за тях се запазва, но с намален размер – $\frac{1}{2}$ от ставката през 2016 г.
- Въвежда се преразпределително плащане за площите до 30 ха. в размер на 50% от общата ставка. Ще се прилагат забраните за изкуствено разделяне на стопанствата.
- Въвеждат се минимални добиви, които са 50% от средните добиви по технологични карти. Минималните добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Нова схема – междинни култури – зеле, дини и пъпеши

Култура	ха
Дини	4 751.2
Пъпеши	1 448.48
Главесто зеле	1 819.93
Общо, ха	8 019.61
Бюджет, лв.	4 667 430,48
Основна ставка при размер на заявената площ над 30 ха	<u>За 274 ха – 392,47 лв./ха</u>
<u>Преразпределителна ставка, лв/ха</u>	<u>196,24 лв/ха.</u>
Ставка при размер на заявената площ до 30 ха	<u>588,71лв/ха.= 1/2 от стойността през 2016г</u>

Промяна на схемата за плодове

- От схемата отпадат **орехите** поради значителното увеличение на площите и много високия дял на подпомагането в разходите за производство.
- **Сливите** и **десертното грозде** се обособяват в отделна схема, с по-ниско ниво на подкрепа поради значителното увеличение на площите и относително високия дял на подпомагането в разходите за производство.
- Така се освобождава финансов ресурс, което позволява запазване на ставката на ниво, близко до 2015 г.
- Въвежда се преразпределително плащане за площите до 30 ха. в размер на 50% от общата ставка. Ще се прилагат забраните за изкуствено разделяне на стопанствата.
- Въвеждат се минимални добиви, които са 50% от средните добиви по технологични карти. Минималните добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Схема за обвързана подкрепа за плодове /основна група/

	2015 г.		2016г. без промяна		Основна група 2017г.
	ха	%	ха	%	ха
Ябълки	2578.36	10.94	3157.72	8.78	3157.72
Круши	284.39	1.21	381.97	1.06	381.97
Кайсии и зарзали	1795.58	7.62	2317.79	6.45	2317.79
Праскови и нектарини	2543.35	10.8	2734.78	7.61	2734.78
Череша	6037.5	25.63	8091.54	22.5	8091.54
Вишни	881.39	3.73	1192.52	3.32	1192.52
Ягоди	487.24	2.07	613.82	1.71	613.82
Малини	1264.1	5.37	1806.99	5.03	1806.99
Сливи	3 725.73	15.81	5 775.64	16.06	0
Десертно грозде	895.29	1621	4.51	1621	0
Орехи	3 065.7	13.01	8 258.89	22.97	0
Общо, ха	23558.63	100	35952.72	100	20 297.13
Бюджет, лв.	39 164 447		39 164 447		31 997 044.7
Основна ставка, лв./ха	1 938		1 089.3		За 1 152 ха – 1071,22лв./ха
Преразпределителна ставка лв./ха					535.61
При размер на заявената площ до 30 ха					1 606.83

Нова схема за сливи и десертно грозде

- Двете култури се обособяват в отделна схема поради значителното увеличение на площите и относително високия дял на подпомагането в разходите за производство.
- Подпомагането за тях се запазва, но с намален размер – $\frac{1}{2}$ от ставката през 2015 г.
- Въвежда се преразпределително плащане за площите до 30 ха. в размер на 50% от общата ставка. Ще се прилагат забраните за изкуствено разделяне на стопанствата.
- Въвеждат се минимални добиви, които са 50% от средните добиви по технологични карти. Минималните добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Нова схема – междинни култури при плодове – сливи и десертно грозде

Култури	ха
Сливи	5 775.64
Десертно грозде	1 621.06
Общо,ха	7 395.53
Размер на заявената площ до 30 ха	7149
Размер на заявената площ над 30 ха	246,53
Бюджет, лв.	7 167 402.3
Преразпределителна ставка, лв/ха	326,68
Ставка при размер на заявената площ над 30ха лв/ха	За 246,53 ха - 653,36
При размер на заявената площ до 30 ха, лв/ха	980.04 - <u>1/2 от стойността на ставката през 2015г.</u>

Промяна на схемата за оранжерийни зеленчуци

- Увеличава се финансовият ресурс на схемата, като се добавят 2 500 000 лв. Така частично се компенсират високите производствени разходи и се постига справедливо подпомагане.
- Ставката по схемата се увеличава спрямо 2015 г.
- Отпада диференциацията между добивите за отопляеми и неотопляеми оранжерии. Въвеждат се две нива на получените добиви – минимални добиви, които са условие за допустимост на плащането по схемата и средни добиви, които са условие за получаване на пълния размер на ставката. Така се постига компенсиране на по-високите разходи при отопляемите оранжерии.
- Всички добиви се доказват само с официални счетоводни документи - фактури и за ФЛ – касови бележки.

Сценарии за размера на обвързаната подкрепа при промяна на размера на бюджета при оранжерийните зеленчуци – увеличение с 2 500 000лв.

	2015	2016 без промяна на бюджет	сценарий 2017 при увеличаване на бюджета с 2 500 000лв.
	ха	ха	Ха
Домати	320.96	355.6	355.6
Пипер	58	67.76	67.76
Краставици	208.58	261.68	261.68
общо,ха	587.54	685.04	685.04
бюджет,лв.	5182950	5 182 950	7 682 950
индикативна ставка,лв./ха	10 680.6	7 565.909	11 215.33

- ❖ Мин. индикативна ставка при домати – **3 588 лв./ха** при достигнат добив от 7 200 кг./дка и ставка от **11 215 лв./ха** при достигане на **22 400 кг/дка** – 100%
- ❖ Мин. индикативна ставка при краставици – **2 837 лв./ха** при добив от 8 100кг/дка и ставка от **11 215 лв./ха** при достигане на **32 000кг/дка** – 100%
- ❖ Мин. индикативна ставка при пипер – **5 607 лв./ха** при достигане на добив от **4 500кг./дка** и ставка от **11 215 лв./ха** при достигане на **8 500 кг/дка** – 100%

Схема	Среден дял на обвързаната подкрепа от променливите разходи,%	Среден дял на обвързаната подкрепа в нетен доход,%
Плодове - основна схема	26,9	50,75
Плодове - допълнителна схема	18,8	24,69
Полски зеленчуци - основна схема	21,43	31,35
Полски зеленчуци - допълнителна схема	16,33	19,51
Оранжерийни зеленчуци	10,25	21,19

Благодаря за вниманието !

Имате думата за въпроси.